

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2017. gada 13. jūnijā ^{*i}

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — LESD 143. pants — Dalibvalsts maksājumu bilances grūtības — Eiropas Savienības finanšu atbalsts — Starp Eiropas Savienību un atbalsta saņēmēju dalibvalsti noslēgts saprašanās memorands — Sociālā politika — Vienlīdzīgas attieksmes princips — Valsts tiesību akti, kuros ir aizliegts vienlaikus saņemt valsts vecuma pensiju un atalgojumu par darbu valsts iestādē — Atšķirīga attieksme pret personām, kuru pilnvaru termiņš ir paredzēts Konstitūcijā, un tiesnešiem

Lieta C-258/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Curtea de Apel Alba Iulia* (Albas Julijs apelācijas tiesa, Rumānija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2014. gada 3. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 26. maijā, tiesvedībā

Eugenia Florescu,

Ioan Poiană,

***Cosmina Diaconu, Mircea Bădilă* mantinieces statusā,**

***Anca Vidrighin, M. Bădilă* mantinieces statusā,**

***Eugenia Elena Bădilă, M. Bădilă* mantinieces statusā,**

pret

Casa Județeană de Pensii Sibiu,

Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale,

Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale,

Statul român,

Ministerul Finanțelor Publice.

* Tiesvedības valoda – rumāņu.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], palātu priekšsēdētāji R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Bergere [*M. Berger*], A. Prehala [*A. Prechal*] un J. Regans [*E. Regan*], tiesneši A. Ross [*A. Rosas*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] (referents), M. Safjans [*M. Safjan*], D. Švābi [*D. Šváby*] un E. Jarašūns [*E. Jarašiūnas*],

ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretāre V. Džakobo-Peironnela [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 11. oktobra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- *E. Florescu* un *I. Poiană*, kā arī *M. Bădilă* mantinieču *C. Diaconu*, *A. Vidrighin* un *E. E. Bădilă* vārdā – *D. Târșia*, advokāts,
- *Casa Județeană de Pensii Sibiu* vārdā – *D. Aldea* un *I. Stan*, pārstāvji,
- Rumānijas valdības vārdā – *R. H. Radu*, kā arī *A. Wellman* un *M. Bejenar*, pārstāvji,
- Grieķijas valdības vārdā – *M. K. Georgiadis* un *S. Papaioannou*, pārstāvji,
- Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér*, pārstāvis,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J.-P. Keppenne*, *H. Krämer* un *I. Rogalski*, kā arī *L. Nicolae*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2016. gada 21. decembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt LES 6. pantu, LESD 110. un 267. pantu, Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 17., 20., 21. un 47. pantu, Eiropas Kopienas un Rumānijas Saprašanās memorandu, kas noslēgts Bukarestē un Briselē 2009. gada 23. jūnijā (turpmāk tekstā – “saprašanās memorands”), tiesiskās noteiktības principu, efektivitātes un līdzvērtības principus, kā arī Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvas 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.), 2. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts strīdā starp *Eugenia Florescu*, *Ioan Poiană*, kā arī *Cosmina Diaconu*, *Anca Vidrighin* un *Eugenia Elena Bădilă*, *Mircea Bădilă* mantinieču statusā, no vienas puses, un *Casa Județeană de Pensii Sibiu* (Sibiu pensiju fonds, Rumānija), *Casa Națională de Pensii și alte Drepturi de Asigurări Sociale* (Valsts pensiju un citu sociālā nodrošinājuma tiesību fonds, Rumānija), **Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale** (Darba, ģimenes un sociālās aizsardzības ministrija, Rumānija), *Statul român* (Rumānijas valsts) un *Ministerul Finanțelor Publice* (Valsts finanšu ministrija, Rumānija), no otras puses, par tiesībām uz vecuma pensiju.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula (EK) Nr. 332/2002

- 3 Padomes 2002. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 332/2002, ar ko izveido vidēja termiņa finansiālas palīdzības mehānismu attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilancēm (OV 2002, L 53, 1. lpp.), kas grozīta ar Padomes 2009. gada 18. maija Regulu (EK) Nr. 431/2009 (OV 2009, L 128, 1. lpp.), (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 332/2002”) ir noteiktas procedūras, kuras ir piemērojamas attiecībā uz LESD 143. pantā paredzēto savstarpējās palīdzības mehānismu.

- 4 Šīs regulas 1. pantā ir paredzēts:

“1. Tiek izveidots Kopienas vidēja termiņa finansiālās palīdzības mehānisms, kas ļaus piešķirt aizdevumus vienai vai vairākām dalībvalstīm, kurām ir vai kuras apdraud nopietnas grūtības sakarā ar kārtējo maksājumu vai kapitāla aprites bilanci. Tikai dalībvalstis, kas nav ieviesušas euro, var izmantot šo Kopienas mehānismu.

Limits kopējai summai, ko saskaņā ar šo mehānismu var aizdot dalībvalstīm, ir 50 miljardi euro.

2. Šajā nolūkā Komisijai ir tiesības Eiropas Ekonomikas kopienas vārdā saskaņā ar lēmumu, ko Padome pieņēmusi, ievērojot 3. pantu, un pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju, slēgt aizņēmuma līgumus kapitāla tirgos vai ar finanšu iestādēm.”

- 5 Minētās regulas 3. pants ir formulēts šādi:

“1. Vidēja termiņa finansiālās palīdzības mehānismu Padome var ieviest:

- a) pēc Komisijas ierosmes saskaņā ar Līguma 119. pantu, vienojoties ar dalībvalsti, kura vēlas izmantot Kopienas finansējumu;
- b) pēc kādas dalībvalsts ierosmes, kurai ir vai kuru nopietni apdraud grūtības attiecībā uz kārtējo maksājumu bilanci vai kapitāla apriti.

2. Dalībvalsts, kura vēlas izmantot vidēja termiņa finansiālo palīdzību, apspriežas ar Komisiju, lai novērtētu savas finansiālās vajadzības, un iesniedz koriģējošās programmas projektu Komisijai un Ekonomikas un finanšu komitejai. Padome, pārbaudījusi stāvokli attiecīgajā dalībvalstī un koriģējošo programmu, ko tā iesniedz kopā ar pieteikumu, parasti tajā pašā sanāksmē pieņem lēmumu:

- a) par aizdevuma piešķiršanu vai finansēšanas mehānisma piemērošanu, aizdevuma summu un tās vidējo ilgumu;
- b) par ekonomikas politikas nosacījumiem, pamatojoties uz ko piešķirta vidēja termiņa finansiālā palīdzība, lai atjaunotu vai nodrošinātu stabilu maksājumu bilances stāvokli;
- c) par procedūrām attiecībā uz aizdevumu vai finansēšanas mehānismu, kas attiecīgi tiks maksāts vai īstenots, veicot secīgus maksājumus, katrs atsevišķais maksājums tiek veikts pēc tam, kad programmas izpildē paveiktais ir pārbaudīts, ņemot vērā izvirzītos mērķus.”

6 Regulas Nr. 332/2002 3.a pantā ir noteikts:

“Komisija un attiecīgā dalībvalsts noslēdz saprašanās memorandu, kurā precizē Padomes paredzētos noteikumus saskaņā ar 3. pantu. Komisija saprašanās memorandu iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei.”

Lēmums 2009/458/EK un Lēmums 2009/459/EK

7 Saskaņā ar Padomes 2009. gada 6. maija Lēmuma 2009/458/EK par savstarpējās palīdzības piešķiršanu Rumānijai (OV 2009, L 150, 6. lpp.) 1. pantu Savienība piešķir Rumānijai savstarpēju palīdzību saskaņā ar LESD 143. pantu. Turklāt ar Padomes 2009. gada 6. maija Lēmumu 2009/459/EK par Kopienas vidēja termiņa finansiālās palīdzības piešķiršanu Rumānijai (OV 2009, L 150, 8. lpp.) Eiropas Savienība nodod Rumānijas rīcībā vidēja termiņa aizdevumu, kura maksimālais apjoms ir EUR 5 miljardi.

8 Saskaņā ar Lēmuma 2009/459 2. panta 1. un 2. punktu:

“1. Šo palīdzību Komisija pārvalda tā, lai tas atbilstu Rumānijas saistībām un Padomes ieteikumiem, jo īpaši konkrētiem ieteikumiem šai dalībvalstij saistībā ar valsts reformu programmas un konverģences programmas īstenošanu.

2. Komisija, apspriedusies ar EFK, vienojas ar Rumānijas iestādēm par īpašiem ekonomiskās politikas nosacījumiem, saskaņā ar kuriem šī finanšu palīdzība tiek piešķirta, kā to paredz 3. panta 5. punkts. Šos nosacījumus paredz saprašanās memorandā atbilstīgi 1. punktā minētajām saistībām un ieteikumiem. [..]”

9 Saskaņā ar Lēmuma 2009/459 3. panta 5. punktu:

“Pārējo daļu izmaksa notiek, ja ir apmierinoši izpildīta Rumānijas valdības jaunā ekonomikas programma, kas jāiekļauj Rumānijas konverģences programmā un valsts reformu programmā, un jo īpaši, ja ir izpildīti specifiskie ekonomikas politikas nosacījumi, kas paredzēti saprašanās memorandā. Tie *inter alia* ir šādi:

- a) pieņemt precīzi noteiktu vidēja termiņa fiskālo programmu, kas paredzēta, lai līdz 2011. gadam samazinātu kopējo valsts deficītu līdz ne vairāk kā Līgumā paredzētajam atsaucies līmenim 3 % apmērā no [iekšzemes kopprodukta (IKP)];
- b) pieņemt un izpildīt grozīto 2009. gada budžetu (līdz 2009. gada II ceturksnim), kura mērķis ir kopējais valsts budžeta deficīts, kas nepārsniedz 5,1 % no IKP atbilstīgi [Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmai (EKS 95)];
- c) samazināt sabiedriskā sektora algu izdevumus nominālā izteiksmē salīdzinājumā ar 2008. gadu, atliekot 2009. gadā paredzēto sabiedriskā sektora algu kopējo pieaugumu par 5 % nominālā izteiksmē (vai veicot līdzvērtīgu nodarbināto skaita samazinājumu) un samazinot nodarbinātību sabiedriskajā sektorā, tostarp aizpildot tikai vienu no septiņām atbrīvotajām amatvietām;
- d) vēl vairāk samazināt izdevumus par precēm un pakalpojumiem un par subsīdijām publiskiem uzņēmumiem;
- e) uzlabot budžeta pārvaldību, pieņemot un īstenojot saistošu vidēja termiņa fiskālo programmu, nosakot ierobežojumus budžeta grozīšanai gada gaitā, pieņemot fiskālos noteikumus un izveidojot fiskālo padomi, kas veiktu neatkarīgu un kvalificētu pārbaudi;

- f) reformēt atalgojuma sistēmu sabiedriskajā sektorā, tostarp vienādot un vienkāršot algu skalu un reformēt prēmiju sistēmu;
- g) reformēt pensiju sistēmas galvenos elementus, proti, virzīties uz pensiju indeksāciju atkarībā no patēriņa cenām, nevis algām, pakāpeniski noteikt lielāku pensionēšanās vecumu nekā pašreizējos plānos, īpaši sievietēm, un pakāpeniski attiecināt pensiju iemaksas uz tām sabiedriskā sektorā strādājošo grupām, kas pašlaik šādas iemaksas neveic;

[..].”

Saprašanās memorands

- 10 Saskaņā ar saprašanās memoranda 5. punktu katras Rumānijai piešķirtā Savienības finanšu atbalsta daļas izmaksa tiek veikta ar nosacījumu, ka pienācīgi ir īstenota Rumānijas valdības ekonomikas programma. Saprašanās memoranda 5. punkta a) apakšpunktā kā viens no nosacījumiem, kas ir izvirzīti šim atbalstam, ir paredzēta “algu izdevumu samazināšana publiskajā sektorā”, savukārt šī paša punkta b) apakšpunkta ceturtajā daļā ir norādīts, ka, “lai ilgtermiņā uzlabotu valsts finanšu stabilitāti, tiks grozīti pensiju sistēmas pamatparametri”.
- 11 Šī saprašanās memoranda 5. punkta d) apakšpunktā “Strukturālā reforma” ir ietverti ieteikumi attiecībā uz pasākumiem, kuri ir paredzēti, lai uzlabotu valsts pārvaldes efektivitāti un rezultativitāti, palielinātu valsts pārvaldes kvalitāti vairākās jomās, tostarp attiecībā uz lēmumu pieņemšanas struktūrām, pienākumu sadalījumu starp institūcijām, galveno ministriju iekšējo organizāciju, piemērošanas jomu un atbildību saistībā ar īstenošanu un darbinieku skaita pielāgošanu un cilvēkresursu pārvaldību.

Direktīva 2000/78

- 12 Saskaņā ar Direktīvas 2000/78 1. pantu, lai vienlīdzīgas attieksmes princips stātos spēkā dalībvalstīs, tās mērķis attiecībā uz nodarbinātību un profesiju ir noteikt sistēmu, lai apkarotu diskrimināciju reliģijas, uzskatu, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ.
- 13 Šīs direktīvas 2. panta 1. un 2. punktā ir noteikts:
 - “1. Šajā direktīvā “vienlīdzīgas attieksmes princips” nozīmē to, ka nav ne tiešas, ne netiešas diskriminācijas, kuras pamatā ir jebkurš 1. pantā minēts iemesls.
 - 2. Šā panta 1. punktā:
 - a) uzskata, ka tiešā diskriminācija notiek tad, ja salīdzināmā situācijā pret vienu personu izturas, ir izturējušies vai izturētos sliktāk nekā pret citu personu jebkura 1. pantā minēta iemesla dēļ;
 - b) pieņem, ka netiešā diskriminācija notiek tad, ja acīmredzami neitrāla noteikuma, kritērija vai prakses dēļ personas, kuras atbalsta konkrētu reliģiju vai uzskatus, kurām ir konkrēta invaliditāte, konkrēts vecums vai konkrēta seksuālā orientācija, atrodas konkrētā nelabvēlīgā situācijā salīdzinājumā ar otru personu, ja vien:
 - i) šis noteikums, kritērijs vai prakse nav objektīvi attaisnota ar likumīgu mērķi un ja vien nav pienācīgi un vajadzīgi līdzekļi šā mērķa sasniegšanai [..]

[..].”

Rumānijas tiesības

- 14 2004. gada 28. jūnija *legea n° 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor* (Likums Nr. 303/2004 par tiesnešu un prokuroru statusu) (2005. gada 13. septembra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 826) 83. pantā bija atļauts apvienot tiesneša amatu vienīgi ar pasniedzēja pienākumiem augstākās izglītības ietvaros. Turklāt šajā likumā bija paredzēts, ka tiesneši un prokurori, kuri ir beiguši pildīt savus pienākumus pensionējoties, var vienlaikus saņemt savu vecuma pensiju un ienākumus no profesionālās darbības neatkarīgi no minēto ienākumu apmēra.
- 15 2009. gada 5. novembrī tika pieņemts *legea n° 329/2009 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar Internațional* (Likums Nr. 329/2009 par dažu valsts iestāžu un institūciju reorganizāciju, par valsts izdevumu racionalizāciju, par atbalstu uzņēmumiem un par pamatnolīgumu, kuri noslēgti ar Eiropas Komisiju un Starptautisko Valūtas fondu, ievērošanu) (2009. gada 9. novembra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 761).
- 16 Šī likuma 2. pantā ir paredzēts, ka ar šo likumu ieviestie pasākumi ir izņēmuma pasākumi un to mērķis ir mazināt ekonomikas krīzes sekas un izpildīt pienākumus, kas izriet no saprašanās memoranda un rezerves vienošanās, kuri ir noslēgti starp Rumāniju un Komisiju, kā arī Starptautisko Valūtas fondu (SVF).
- 17 Minētajā likumā it īpaši ir noteikta algu apmēra samazināšana, proti, pasākums, kas ticis piemērots universitātes izglītības ietvaros. Saskaņā ar šī paša likuma 3. pantu atbilstoši saprašanās memorandam veiktie pasākumi ir paredzēti, lai pārvarētu finanšu krīzi. Tos veido personāla izmaksu samazināšana valsts pārvaldes līmenī, samazinot algas, kā arī reorganizējot vai samazinot valsts iestādes vai institūcijas pēc to pārgrupēšanas, izmantojot pārņemšanu, apvienošanu, sadalīšanu vai samazinot darbinieku skaitu.
- 18 Likuma Nr. 329/2009 17.–26. pantā ir aizliegts vienlaikus saņemt neto pensiju un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja tās apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei.
- 19 Minētā likuma 18. pantā ir paredzēts, ka pensionāriem, kuri ir norādīti šī likuma 17. pantā, ir pienākums rakstveidā paust savu izvēli starp vai nu pensijas izmaksas pārtraukšanu laikposmā, kurā tiek veikta profesionālā darbība, vai darba attiecību, dienesta attiecību vai akta par iecelšanu amatā darbības izbeigšanu, ja viņiem izmaksātās neto pensijas apmērs pārsniedz valsts vidējo bruto algu. Visbeidzot, Likuma Nr. 329/2009 20. pantā ir noteikts, ka, ja netiek izpildīts šis pienākums paust savu izvēli paredzētajā termiņā, pilnībā tiek izbeigtas darba attiecības, kas izveidotas, pamatojoties uz individuālu darba līgumu vai aktu par iecelšanu amatā, kā arī dienesta attiecības.
- 20 Saskaņā ar 2004. gada 2. decembra *legea n° 554/2004 contenciosului administrativ* (Likums Nr. 554/2004 par administratīvo procesu) (2004. gada 7. decembra *Monitorul Oficial al României*, I daļa, Nr. 1154) 21. pantu papildus pamatiem, kas jau ir paredzēti Civilprocesa kodeksā, pamats nolēmuma pārskatīšanai rodas, ja likumīgā spēkā stājušos un nepārsūdzamos nolēmumos ir pārkāpts Savienības tiesību pārkuma princips.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 21 *E. Florescu*, kā arī *I. Poiană* un *M. Bădilă* strādāja par tiesnešiem. Pēc viņu stāšanās tiesneša amatā viņi individuāli noslēdza darba līgumus uz nenoteiktu laiku attiecībā uz pasniedzēja amata vietām, kas aizpildītas konkursa kārtībā, Sibiu Juridiskajā fakultātē. Tādējādi paralēli tiesneša darbībai viņi strādāja universitātē par pasniedzējiem.

- 22 2009. gadā šie prasītāji pensionējās kā tiesneši pēc vairāk nekā 30 gadu darba dienestā. Šīs pensionēšanās laikā viņi saskaņā ar Likumu Nr. 303/2004 varēja vienlaikus saņemt vecuma pensiju un atalgojumu par pasniedzēja darbu universitātē.
- 23 Pēc Likuma Nr. 329/2009 pieņemšanas, ar kuru turpmāk ir aizliegta šāda pensijas un atalgojuma vienlaicīga saņemšana, *E. Florescu*, kā arī *I. Poiană* un *M. Bădilă* izvēlējās no 2010. gada 1. janvāra apturēt pensijas izmaksu. Tādējādi Sibiu pensiju fonds 2009. gada 28. decembrī nolēma apturēt šo pensiju izmaksu.
- 24 No *Curtea Constituțională* (Konstitucionālā tiesa, Rumānija) 2009. gada 4. novembra sprieduma, ar kuru tā Likumu Nr. 329/2009 atzina par saderīgu ar Konstitūciju, jo šī likuma 17.–26. pants neattiecas uz personām, kuru pilnvaru termiņš ir skaidri noteikts Konstitūcijā, izriet, ka no aizlieguma vienlaikus saņemt vecuma pensiju un atalgojumu valsts iestādē piemērošanas jomas ir izslēgtas, konkrēti, personas, kurām ir likumdevēja vai izpildvaras pilnvaras, un *Curtea de Conturi* (Revīzijas palāta, Rumānija), *Curtea Constituțională* (Konstitucionālā tiesa), *Consiliul Superior al Magistraturii* (Augstākā tiesu padome, Rumānija) un *Înalta Curte de Casație și Justiție* (Augstā kasācijas tiesa, Rumānija) locekļi.
- 25 2010. gada 1. martā prasītāji pamatlietā *Tribunalul Sibiu* (Sibiu apgabaltiesa, Rumānija) cēla prasību atcelt lēmumus par pensiju izmaksas apturēšanu, kas uz viņiem attiecas un kas ir pieņemti saskaņā ar Likumu Nr. 329/2009, un piespriet atbildētājiem pamatlietā viņiem izmaksāt ikmēneša vecuma pensiju, sākot no 2010. gada janvāra. Savas prasības pamatojumam viņi norādīja, ka Likuma Nr. 329/2009 17.–26. pants, kas attiecas uz sistēmu, kurā ir paredzēts summēt vienlaicīgi saņemamo vecuma pensiju un atalgojumu, neraugoties uz to, ka šis likums tika pieņemts, lai izpildītu saprašanās memorandu, ir pretrunā Savienības tiesībām, konkrēti, LES un Hartas noteikumiem.
- 26 Prasība ar 2012. gada 3. maija spriedumu tika noraidīta. Apelācijas sūdzība par minēto spriedumu, kas tika iesniegta *Curtea de Apel Alba Iulia Secția pentru conflicte de muncăși asigurări sociale* (Albas Julijas apelācijas tiesa, Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palāta, Rumānija), tika noraidīta ar 2012. gada 9. novembra spriedumu.
- 27 Tad *E. Florescu*, kā arī *I. Poiană* un *M. Bădilă* iesniedzējtiesā cēla prasību pārskatīt minēto spriedumu, lūdzot, lai pēdējais minētais tiktu pilnībā atcelts un lai viņu prasības pieteikums tiktu izskatīts no jauna. Pēc *M. Bădilă* nāves viņa mantnieces, proti, *C. Diaconu*, *A. Vidrighin* un *E. E. Bădilă*, iestājās tiesvedībā pamatlietā. Šīs pārskatīšanas prasības pamatojumam prasītājas pamatlietā aicināja iesniedzējtiesu vērsties Tiesā ar vairākiem prejudiciāliem jautājumiem.
- 28 Šādos apstākļos *Curtea de Apel Alba Iulia* (Albas Julijas apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [saprāšanās memorands] var tikt uzskatīts par tiesību aktu, lēmumu, paziņojumu u.tml. ar juridisku spēku Tiesas judikatūras izpratnē (spriedumi, 1976. gada 3. februāris, *Manghera* u.c., 59/75, EU:C:1976:14, kā arī 1997. gada 20. marts, Francija/Komisija, C-57/95, EU:C:1997:164) un var tikt nodots Tiesas interpretācijai?
- 2) Apstiprinošas atbildes gadījumā, vai [saprāšanās memorands] ir interpretējams tādējādi, ka, lai mazinātu ekonomikas krīzes sekas, samazinot personāla izmaksas, Komisija likumīgi var uzlikt pienākumu pieņemt valsts likumu, ar kuru tiek atsauktas personas tiesības saņemt uz iemaksām balstītu pensiju, kas uzkrāta vairāk nekā 30 gadu laikā un kas likumīgi bija noteikta un tika saņemta pirms minētā likuma pieņemšanas, tāpēc, ka šī persona saņem atalgojumu par darbību, kas tiek veikta, pamatojoties uz darba līgumu, un kas nav tā, no kuras veikšanas tā ir pensionējusies?

- 3) Vai šis [saprāšanās memorands] ir interpretējams tādējādi, ka, lai mazinātu ekonomikas krīzes [sekas], Komisija likumīgi var uzlikt pienākumu pieņemt valsts likumu, ar kuru pilnībā un uz nenoteiktu laiku tiek atsauktas personas tiesības saņemt uz iemaksām balstītu pensiju, kas uzkrāta vairāk nekā 30 gadu laikā un kas likumīgi bija noteikta un tika saņemta pirms minētā likuma pieņemšanas, tāpēc, ka šī persona saņem atalgojumu par darbību, kas tiek veikta, pamatojoties uz darba līgumu, un kas nav tā, no kuras veikšanas tā ir pensionējusies?
- 4) Vai [saprāšanās memorands] kopumā un it īpaši tā 5. punkta d) apakšpunkts, kas attiecas uz valsts administrācijas reorganizāciju un efektivitātes uzlabošanu, ir interpretējami tādējādi, ka, lai mazinātu ekonomikas krīzes [sekas], Komisija likumīgi ir noteikusi pienākumu pieņemt valsts likumu, ar ko attiecībā uz ierēdņiem, kuri ir pensionējušies no valsts iestādēm, tiek ieviests aizliegums vienlaikus saņemt [vecuma] pensiju un atalgojumu?
- 5) Vai Hartas 17., 20., 21. un 47. pants, LES 6. pants, LESD 110. pants, Savienības tiesībās paredzētais tiesiskās noteiktības princips un Tiesas judikatūra var tikt interpretēti tādējādi, ka tie nepieļauj tādu tiesību normu kā Likuma Nr. 554/2004 21. panta 2. punkts, kurā – gadījumā, ja nav ievērots Savienības tiesību pārkāpuma princips, – ir paredzēta iespēja pārskatīt valsts tiesu nolēmumus tikai administratīvo strīdu jomā un kurā nav pieļauta iespēja pārskatīt valsts tiesu nolēmumus, kas pasludināti citās jomās (civiltiesību, krimināltiesību, komerciesību jomā u.c.), ja ar šiem [pēdējiem minētajiem] nolēmumiem ir pārkāpts minētais Savienības tiesību pārkāpuma princips?
- 6) Vai [LES 6. pants] nepieļauj tādu dalībvalsts tiesisko regulējumu, kas profesionālu tiesnešu pensijas izmaksāšanai, kura ir noteikta, pamatojoties uz viņu iemaksām, kas veiktas, vairāk nekā 30 gadus strādājot par tiesnesi, izvirza nosacījumu par viņu darba līguma izbeigšanu par universitātes izglītības nodrošināšanu tiesību zinātņu jomā?
- 7) Vai [LES 6. pants], Hartas 17. panta 1. punkts un Tiesas judikatūra nepieļauj tādu tiesisko regulējumu, kas pensijas saņēmējam atņem viņa tiesības uz pensiju, kaut arī tā ir noteikta, pamatojoties uz iemaksām, kuras veiktas vairāk nekā 30 gadus, un par akadēmisko darbu universitātē tiesneši atsevišķi ir veikuši pensiju iemaksas un turpina tās veikt?
- 8) Vai [LES 6. pants] un [Direktīvas 2000/78] 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts, kā arī Tiesas judikatūra nepieļauj nolēmumu, kuru ir pasludinājusi kādas dalībvalsts Konstitucionālā tiesa un kurā, pārbaudot likuma atbilstību Konstitūcijai, ir noteikts, ka tiesības uz vienlaicīgu pensijas un atalgojuma saņemšanu ir tikai tām personām, kas ieceltas amatā uz noteiktu pilnvaru termiņu, tādējādi šīs tiesības liedzot profesionāliem tiesnešiem, kuriem ir aizliegts saņemt pensiju, kas noteikta, pamatojoties uz personiskām iemaksām, kuras ir veiktas vairāk nekā 30 gadus, tāpēc, ka pēdējie minētie ir saglabājuši mācībspēka amatu, nodrošinot universitātes izglītību tiesību zinātņu jomā?
- 9) Vai [LES 6. pants] un Tiesas judikatūra nepieļauj tādu tiesisko regulējumu, ar kuru tiesnešu pensijas izmaksāšanai, kura ir noteikta, pamatojoties uz iemaksām vairāk nekā 30 gadus, uz nenoteiktu laiku ir izvirzīts nosacījums par akadēmiskā darba universitātē izbeigšanu?
- 10) Vai [LES 6. pants] un Tiesas judikatūra nepieļauj tādu tiesisko regulējumu, kas izjauc pienācīgu līdzsvaru, kāds ir jānodrošina starp personu īpašuma aizsardzību un prasībām vispārējās interesēs, tikai noteiktai personu kategorijai liekot zaudēt tiesnešu pensiju tāpēc, ka tās veic akadēmisku darbu universitātē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

- 29 Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai saprašanās memorands, kuru ir lūgts interpretēt, ir jāuzskata par Savienības iestādes pieņemtu tiesību aktu LESD 267. panta izpratnē, kuru Tiesa var interpretēt.
- 30 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā Tiesai ir piešķirta kompetence sniegt prejudiciālus nolēmumus par Savienības iestāžu pieņemtu tiesību aktu spēkā esamību un interpretāciju bez jebkādiem izņēmumiem (spriedumi, 1989. gada 13. decembris, *Grimaldi*, C-322/88, EU:C:1989:646, 8. punkts, un 2006. gada 11. maijs, *Friesland Coberco Dairy Foods*, C-11/05, EU:C:2006:312, 36. punkts).
- 31 Šajā gadījumā ir jānorāda, ka saprašanās memorands ir noslēgts starp Eiropas Kopienām, ko pārstāv Komisija, un Rumāniju. Šī memoranda juridiskais pamats ir LESD 143. pants, kurā Savienībai ir paredzēta kompetence piešķirt savstarpēju palīdzību dalībvalstij, kuras valūta nav euro un kurai ir radušās maksājumu bilances grūtības vai pastāv būtisks šādu grūtību rašanās risks. Saskaņā ar šo pantu Komisija ar zināmiem nosacījumiem sniedz Padomei ieteikumu piešķirt šādu savstarpēju palīdzību un norāda atbilstīgus tās veidus. Padome piešķir šādu savstarpēju palīdzību un nosaka sīkākus nosacījumus šai palīdzībai, pieņemot direktīvas vai lēmumus.
- 32 Regulā Nr. 332/2002 ir noteiktas procedūras, kuras ir piemērojamas attiecībā uz minētajā LESD 143. pantā paredzēto savstarpējās palīdzības mehānismu. Šīs regulas 1. panta 2. punktā ir norādīts, ka Komisijai ir tiesības Savienības vārdā saskaņā ar lēmumu, ko Padome ir pieņēmusi, ievērojot minētās regulas 3. pantu, un pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju slēgt aizņēmuma līgumus kapitāla tirgos vai ar finanšu iestādēm.
- 33 Regulas Nr. 332/2002 3.a panta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka Komisija un attiecīgā dalībvalsts noslēdz saprašanās memorandu, kurā precizē Padomes paredzētos noteikumus saskaņā ar šīs pašas regulas 3. pantu. Savienības un Rumānijas noslēgtais saprašanās memorands, kuru iesniedzējtiesa lūdz interpretēt šajā gadījumā, ir pieņemts saskaņā ar šo procedūru, jo Padome secīgi pieņēma divus lēmumus, proti, Lēmumu 2009/458 par savstarpējās palīdzības piešķiršanu Rumānijai saskaņā ar LESD 143. pantu un Lēmumu 2009/459, ar ko šis dalībvalsts rīcībā tika nodota vidēja termiņa finansiāla palīdzība līdz EUR 5 miljardu apmērā un kura 2. panta 2. punktā ir paredzēts, ka ekonomiskās politikas nosacījumi, kas ir izvirzīti Savienības piešķirtajai finanšu palīdzībai, ir noteikti saprašanās memorandā.
- 34 Tādējādi, kā to ir norādījis ģenerālvokāts secinājumu 52. punktā, saprašanās memorands ir Savienības un dalībvalsts savstarpējas apņemšanās konkretizācija saistībā ar ekonomikas programmu, par kuru šīs puses ir risinājušas sarunas un ar kuru šī dalībvalsts apņemas ievērot iepriekš definētos ekonomiskos mērķus, lai varētu saņemt Savienības finansiālo palīdzību, ar nosacījumu, ka tiek ievērota šī apņemšanās.
- 35 Kā tiesību akts, kura juridiskais pamats ir šī sprieduma 31.–33. punktā minētās Savienības tiesību normas un kuru ir noslēgusi Savienība, ko pārstāv Komisija, saprašanās memorands ir Savienības iestādes pieņemts tiesību akts LESD 267. panta b) punkta izpratnē.
- 36 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka saprašanās memorands ir jāuzskata par Savienības iestādes pieņemtu tiesību aktu LESD 267. panta izpratnē, ko Tiesa var interpretēt.

Par otro līdz ceturto jautājumu

- 37 Ar otro līdz ceturto jautājumu, kas ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā cenšas noskaidrot, vai saprašanās memorands ir interpretējams tādējādi, ka ar to ir noteikts pienākums pieņemt tādu valsts tiesību aktus, kādi tiek aplūkoti pamatlietā un kuros ir paredzēts aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja tās apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei.
- 38 Šajā ziņā, kā tas ir uzsvērts atbildē uz pirmo jautājumu, saprašanās memorands ir Savienības un dalībvalsts savstarpējas apņemšanās konkretizācija saistībā ar ekonomikas programmu, kas pēdējai minētajai ļauj gūt labumu no vidēja termiņa finansiālas palīdzības mehānisma attiecībā uz dalībvalstu maksājumu bilancēm, kurš ir paredzēts LESD 143. pantā un precizēts Regulā Nr. 332/2002. Tajā ir ietverts zināms skaits prasību ekonomikas politikas jomā, kurām ir jābūt izpildītām, lai varētu tikt piešķirta finanšu palīdzība, un kas tika pieņemtas, Komisijai un Rumānijas iestādēm savstarpēji vienojoties saskaņā ar Lēmuma 2009/459 noteikumiem.
- 39 Šī memoranda 5. punkta pirmajā daļā šajā ziņā ir norādīts, ka katra daļa tiks izmaksāta ar nosacījumu, ka tiek pienācīgi izpildīta Rumānijas valdības ekonomikas programma. Attiecībā uz katru daļu ir noteikti īpaši ar budžetu vai kvalitāti saistīti ekonomikas politikas kritēriji, kas sīkāk ir izklāstīti minētā memoranda I pielikumā un kas Rumānijai ir jāizpilda šīs programmas mērķu ietvaros, proti, fiskālā konsolidācija, fiskālā pārvaldība, monetārā politika un finanšu sektora regulējums, kā arī, visbeidzot, strukturālā reforma. Iepriekš minēto kritēriju robežās Rumānijas iestādēm ir jāīsteno konkrēti ekonomikas risinājumi, kas tām ļaus sasniegt šos mērķus un ievērot Savienības iestāžu noteikto grafiku.
- 40 Turklāt saprašanās memoranda 5. punkta b) apakšpunkta ceturtajā daļā ir norādīts, ka pensiju sistēmā ir jāveic reforma, it īpaši ar tādu pasākumu palīdzību kā pensionēšanās vecuma palielināšana vai publiskā sektora pensiju apmēra indeksācija saistībā ar patēriņa cenām.
- 41 To paturot prātā, saprašanās memorandā, kaut arī tam piemīt saistošs raksturs, nav ietverts neviens īpašs noteikums, ar kuru būtu paredzēts pienākums pieņemt pamatlietā aplūkotos valsts tiesību aktus.
- 42 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz otro līdz ceturto jautājumu ir jāatbild, ka saprašanās memorands ir interpretējams tādējādi, ka tajā nav noteikts pienākums pieņemt tādu valsts tiesību aktus kā pamatlietā aplūkoti, kuros būtu paredzēts aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju publiskajā sektorā un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja tās apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš ir izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei.

Par sesto, septīto, devīto un desmito jautājumu

- 43 Uzdodot sesto, septīto, devīto un desmito jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai LES 6. pants un Hartas 17. pants ir interpretējami tādējādi, ka ar tiem nav pieļauti tādi valsts tiesību akti, kādi tiek aplūkoti pamatlietā un kuros ir paredzēts aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju publiskajā sektorā un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja tās apmērs pārsniedz noteiktu maksimālo robežu.
- 44 Jāatgādina, ka Hartas piemērošanas joma attiecībā uz dalībvalstu rīcību ir definēta tās 51. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru Hartas noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus (spriedums, 2013. gada 26. februāris, *Åkerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 17. punkts).

- 45 Šajā gadījumā, kā to norāda iesniedzējtiesa, Likums Nr. 329/2009 par “dažu valsts iestāžu un institūciju reorganizāciju, par valsts izdevumu racionalizāciju, par atbalstu uzņēmumiem un par pamatnolīgumu, kuri noslēgti ar [Komisiju] un [SVF], ievērošanu” tika pieņemts, lai Rumānija varētu izpildīt saistības, ko tā ir uzņēmusies attiecībā pret Savienību un kas ir ietvertas saprašanās memorandā. Saskaņā ar šī likuma 2. pantu ar to ieviesto pasākumu mērķis ir “izpildīt pienākumus, kas izriet no Eiropas Kopienų un Rumānijas noslēgtā saprašanās memoranda”.
- 46 Kā daži no nosacījumiem, kas ir paredzēti saprašanās memorandā un no kuriem ir atkarīga finanšu palīdzības piešķiršana, tā 5. punkta a) apakšpunktā ir ietverta publiskā sektora algu izdevumu samazināšana, bet šī paša punkta b) apakšpunkta ceturtajā daļā – pensiju sistēmas galveno elementu reforma nolūkā ilgtermiņā uzlabot valsts finanses.
- 47 Tādējādi ir jākonstatē, ka ar pamatlietā aplūkoto kumulēšanas aizlieguma pasākumu, kuram vienlaikus ir divi iepriekšējā punktā minētie mērķi, ir paredzēts īstenot saistības, ko Rumānija ir uzņēmusies saprašanās memorandā, kurš ir daļa no Savienības tiesībām.
- 48 Ir tiesa, ka saprašanās memorandā Rumānijai ir piešķirta zināma rīcības brīvība, lai izlemtu, kuri pasākumi ir labākie, lai izpildītu minētās saistības. Tomēr, pirmkārt, ja dalībvalsts veic pasākumus, īstenojot rīcības brīvību, kas tai ir piešķirta ar Savienības tiesību aktu, ir jāuzskata, ka tā īsteno šīs tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 21. decembris, *N. S. u.c.*, C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865, 65.–68. punkts). Otrkārt, Lēmuma 2009/459 3. panta 5. punktā noteiktie mērķi, kā arī saprašanās memorandā noteiktie mērķi ir pietiekami detalizēti un precīzi, lai varētu tikt uzskatīts, ka no Likuma Nr. 329/2009 izrietošais kumulēšanas aizliegums ir vērsts uz to, lai īstenotu šo memorandu un šo lēmumu un tādējādi Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Līdz ar to pēdējais minētais ir piemērojams pamatlietā.
- 49 Šajos apstākļos ir jāpārbauda, vai Hartas 17. pantā, it īpaši tā 1. punktā, ir pieļauti tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie. Lai noteiktu pamattiesību uz īpašumtiesību ievērošanu piemērojamību, ņemot vērā Hartas 52. panta 3. punktu, ir jāņem vērā 1950. gada 4. novembrī Romā parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 1. papildu protokola 1. pants, kurā ir nostiprinātas šīs tiesības (šajā ziņā skat. spriedumu, 2008. gada 3. septembris, *Kadi un Al Barakaat International Foundation/Padome un Komisija*, C-402/05 P un C-415/05 P, EU:C:2008:461, 356. punkts).
- 50 Šajā ziņā, ja tiesību aktos ir paredzēts automātiski izmaksāt sociālo pabalstu, tie izraisa mantisku interesi, kas attiecībā uz personām, kuras atbilst šiem nosacījumiem, ietilpst minētās konvencijas 1. papildu protokola 1. panta piemērošanas jomā (ECT, 2011. gada 7. jūlijs, *Stummer* pret Austriju, CE:ECHR:2011:0707JUD003745202, 82. punkts). Tādējādi tiesības, kas izriet no iemaksu veikšanas sociālā nodrošinājuma sistēmā, ir īpašumtiesības šī panta izpratnē (ECT, 2004. gada 12. oktobris, *Kjartan Ásmundsson* pret Islandi, CE:ECHR:2004:1012JUD006066900, 39. punkts). Tomēr minētajā pantā nostiprinātās īpašumtiesības nevar tikt interpretētas kā tādas, kas dod tiesības uz konkrēta apmēra pensiju (ECT, 2004. gada 12. oktobris, *Kjartan Ásmundsson* pret Islandi, CE:ECHR:2004:1012JUD006066900, 39. punkts).
- 51 Runājot par Hartas 17. pantu, no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka šajā pantā nostiprinātās tiesības uz īpašumu nav absolūtas un ka to īstenošanai var tikt noteikti ierobežojumi, ko pamato Savienības izvirzīti vispārējo interešu mērķi (šajā ziņā skat. spriedumu, 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising u.c./Komisija un ECB*, no C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701, 69. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

- 52 Pamatlietā attiecīgais valsts pasākums, protams, neizraisa tiešu un vienkāršu to personu tiesību uz pensiju atņemšanu, kas ir prasītāju pamatlietā situācijā, ja vien tās var turpināt saņemt savu vecuma pensiju, atsakoties vienlaikus turpināt veikt algotu profesionālo darbību kādā valsts iestādē. Tomēr šāds pasākums ierobežo attiecīgo personu tiesību uz pensiju izmantošanu un īstenošanu, jo tas ir saistīts ar viņu pensijas izmaksas apturēšanu, ja tās ir izvēlējušās turpināt veikt šādu darbību.
- 53 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu visiem tajā atzīto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos un tajos ir jārespektē šo tiesību un brīvību būtība. Ievērojot samērīguma principu, šo tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumus drīkst noteikt tikai tad, ja tie ir nepieciešami un patiešām atbilst vispārējo interešu mērķiem, ko ir atzinusi Savienība, vai vajadzībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības.
- 54 Tādējādi ir jānoskaidro, vai tiesību uz īpašumu ierobežojums, kas izriet no Likumā Nr. 329/2009 noteiktā aizlieguma vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju publiskajā sektorā un atalgojumu par darbībām, kuras tiek veiktas kādā valsts iestādē, atbilst tiesību uz īpašumu būtībai, vai tas atbilst vispārējo interešu mērķiem un vai tas ir vajadzīgs šādiem mērķiem.
- 55 Šajā ziņā vispirms ir jānorāda, kā tas izriet no Likuma Nr. 329/2009 2. panta formulējuma, ka tam piemīt izņēmuma raksturs un tas ir paredzēts uz laiku. Turklāt ar to netiek apdraudēts pats tiesību uz pensiju princips, bet tiek ierobežota tiesību izmantošana skaidri definētos un labi pārraudzītos apstākļos, proti, tad, ja pensija tiek kombinēta ar darbību, kas tiek veikta valsts iestādēs, un tad, ja šīs pensijas apmērs pārsniedz noteiktu maksimālo robežu. Tādējādi, kā ģenerālvokāts to ir norādījis secinājumā 83. punktā, Likums Nr. 329/2009 atbilst īpašumtiesību uz attiecīgajām pensijām, kas ir prasītajiem pamatlietā, būtībai.
- 56 Turpinājumā ir jānorāda, ka Likuma Nr. 329/2009 mērķis ir no finanšu un ekonomikas viedokļa racionalizēt publiskos izdevumus vispārējās krīzes ārkārtas apstākļos (šajā ziņā skat. ECT, 2012. gada 20. marts, *Ionel Panlife* pret Rumāniju, CE:ECHR:2012:0320DEC001390211, 21. punkts). Runājot it īpaši par pamatlietā aplūkotajiem valsts tiesību aktiem, to mērķi vienlaikus ir samazināt publiskā sektora algu izdevumus un veikt pensiju sistēmas reformu, kas tika noteikti Lēmumā 2009/459 un saprašanās memorandā, lai samazinātu maksājumu bilances grūtības, kas lika Rumānijai lūgt un saņemt finanšu palīdzību no Savienības. Šādi mērķi ir vispārējo interešu mērķi.
- 57 Runājot par pamatlietā aplūkoto valsts tiesību aktu atbilstību un nepieciešamību, ir jāatgādina, ka, ņemot vērā īpašo ekonomisko situāciju, dalībvalstīm ir plaša rīcības brīvība, kad tās pieņem lēmumus ekonomikas jomā, un ka tās vislabāk spēj definēt pasākumus, ar kuriem ir iespējams sasniegt izvirzīto mērķi.
- 58 Turklāt ar Likumu Nr. 329/2009 personām, uz kurām attiecas aizliegums vienlaikus saņemt vecuma pensiju un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādē, netiek uzlikts nesamērīgs un pārmērīgs slogs, jo, pirmkārt, tām ir jāizvēlas saņemt vecuma pensiju vai saņemt šo atalgojumu tikai tad, ja viņu pensijas apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei, un, otrkārt, kā ģenerālvokāts to ir norādījis secinājumā 86. punktā, viņas jebkurā brīdī var nolemt izbeigt savas darba attiecības un no jauna saņemt savu vecuma pensiju.
- 59 Tādējādi pamatlietā aplūkotie valsts tiesību akti ir atbilstoši, lai sasniegtu izvirzīto vispārējo interešu mērķi, un ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- 60 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz sesto, septīto, devīto un desmito jautājumu ir jāatbild, ka LES 6. pants un Hartas 17. panta 1. punkts ir interpretējami tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauti tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie, kuros ir paredzēts aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju publiskajā sektorā un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja tās apmērs pārsniedz noteiktu maksimālo robežu.

Par astoto jautājumu

- 61 Uzdodot astoto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā cenšas noskaidrot, vai Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka šī tiesību norma nepieļauj tādu valsts tiesību aktu kā pamatlietā aplūkotie interpretāciju, saskaņā ar kuru tajos paredzētais aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja šīs pensijas apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei, ir piemērojams tiesnešiem, bet ne personām, kurām ir piešķirtas valsts Konstitūcijā paredzētas pilnvaras.
- 62 Jānorāda, ka Tiesai jau ir bijusi iespēja lemt par līdzīgu jautājumu lietā, kurā ir taisīts 2015. gada 21. maija spriedums *SCMD* (C-262/14, nav publicēts, EU:C:2015:336), kas attiecās uz to, kā interpretēt Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punktu un 3. panta 1. punktu saistībā ar tām pašām Likuma Nr. 329/2009 tiesību normām.
- 63 Minētā sprieduma 29. punktā Tiesa atzina, ka, ciktāl saskaņā ar Direktīvas 2000/78 2. panta 1. punktu šajā direktīvā paredzētā vienlīdzīgas attieksmes principa mērķis ir apkarot visu veidu diskrimināciju, kuras pamatā ir kāds no tās 1. pantā izsmeltoši uzskaitītajiem iemesliem, minētā direktīva neattiecas uz diskrimināciju, kuras pamatā ir profesionālā kategorija vai darba vieta.
- 64 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa nemin nevienu no minētajā 1. pantā uzskaitītajiem iemesliem un savos jautājumos tikai norāda uz atšķirīgu attieksmi pret tiesnešiem un personām, kurām ir piešķirtas Rumānijas Konstitūcijā paredzētas pilnvaras.
- 65 Līdz ar to uz tādu situāciju kā pamatlietā aplūkotā neattiecas vispārējā sistēma, kas ir noteikta Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punktā, lai apkarotu noteiktu veidu diskrimināciju (skat. spriedumu, 2015. gada 21. maijs, *SCMD*, C-262/14, nav publicēts, EU:C:2015:336, 31. punkts).
- 66 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz astoto jautājumu ir jāatbild, ka Direktīvas 2000/78 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka šī tiesību norma nav piemērojama tādu valsts tiesību aktu kā pamatlietā aplūkotais interpretācijai, saskaņā ar kuru tajā paredzētais aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja šīs pensijas apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš ir izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei, ir piemērojams tiesnešiem, bet ne personām, kam ir piešķirtas valsts Konstitūcijā paredzētas pilnvaras.

Par piekto jautājumu

- 67 Uzdodot piekto jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Savienības tiesības, it īpaši līdzvērtības un efektivitātes principi, ir interpretējamās tādējādi, ka tās nepieļauj tādu valsts tiesību normu kā pamatlietā aplūkotā, kurā ir paredzēts, ka tikai tādi tiesu nolēmumi, kas ir ieguvuši *res judicata* spēku un pasludināti administratīvās lietās, var tikt pārskatīti gadījumā, ja ir pārkāpts Savienības tiesību pārkāpuma princips.
- 68 Ņemot vērā uz pārējiem jautājumiem sniegtās atbildes, uz šo jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 69 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

- 1) Eiropas Kopienas un Rumānijas Saprašanās memorands, kas noslēgts Bukarestē un Briselē 2009. gada 23. jūnijā, ir jāuzskata par Eiropas Savienības iestādes pieņemtu tiesību aktu LESD 267. panta izpratnē, ko Eiropas Savienības Tiesa var interpretēt;
- 2) Eiropas Kopienas un Rumānijas Saprašanās memorands, kas noslēgts Bukarestē un Briselē 2009. gada 23. jūnijā, ir interpretējams tādējādi, ka tajā nav noteikts pienākums pieņemt tādus valsts tiesību aktus kā pamatlietā aplūkotie, kuros ir paredzēts aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju publiskajā sektorā un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja tās apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš ir izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei;
- 3) LES 6. pants un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. panta 1. punkts ir interpretējami tādējādi, ka ar tiem tiek pieļauti tādi valsts tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie, kuros ir paredzēts aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju publiskajā sektorā un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja tās apmērs pārsniedz noteiktu maksimālo robežu;
- 4) Padomes 2000. gada 27. novembra Direktīvas 2000/78/EK, ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju, 2. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir interpretējams tādējādi, ka šī tiesību norma nav piemērojama tādu valsts tiesību aktu kā pamatlietā aplūkotais interpretācijai, saskaņā ar kuru tajā paredzētais aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja šīs pensijas apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš ir izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei, ir piemērojams tiesnešiem, bet ne personām, kam ir piešķirtas valsts Konstitūcijā paredzētas pilnvaras.

[Paraksti]

i — Teksta rezolutīvās daļas 3) punktā pēc sākotnējās elektroniskās publikācijas ir veikti valodnieciski labojumi.